

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 220/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Andrejom Cífrom, advokátom, Janka Kráľa 5/A, Lučenec, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 Co 201/2019-240 z 26. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Ústavnému súdu tiež navrhuje, aby v zmysle ustanovenia § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť II. a V. výroku napadnutého rozhodnutia.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalobkyne v konaní vedenom na Okresnom súde Lučenec (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 6 C 108/2016, ktorého predmetom bol nárok

na náhradu škody na zdraví a nemajetkovej ujmy v súvislosti s dopravnou nehodou z 27. apríla 2013. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 6 C 108/2016-163 z 19. júna 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zaviazal žalovaného okrem iného na zaplatenie 3 139,50 eur s príslušenstvom sťažovateľke.

4. Krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu sťažovateľky zamietol a zaviazal ju na náhradu trov konania žalovaného.

5. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka 23. marca 2021 aj dovolanie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Krajský súd podal arbitrárny výklad a ústavne nekonformne aplikoval relevantné procesnoprávne a hmotnoprávne normy a napadnutým rozsudkom tak sťažovateľke odmietol prístup k spravodlivosti.

b) Krajský súd postupoval v rozpore s § 382 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keď pred rozhodnutím nevyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k možnému použitiu zákonných ustanovení upravujúcich plynutie subjektívnej premlčacej doby v nadväznosti na dôkazy, na ktorých krajský súd založil pre sťažovateľku prekvapivý výrok napadnutého rozsudku o zamietnutí žaloby. Uvedeným postupom krajský súd znemožnil sťažovateľke ako strane sporu vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a predniesť argumenty na preukázanie svojho nároku, čím došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania vrátane princípu „rovnosti zbraní“.

c) Krajský súd uviedol dôvody zamietnutia žaloby prvýkrát až v odôvodnení napadnutého rozsudku, a teda sťažovateľka ich považuje za prekvapivé. Sťažovateľka nesúhlasí s právnym posúdením veci, podľa ktorého ak svoj nárok uplatnila žalobou na súde až 27. apríla 2016, takmer po pol roku od uplynutia subjektívnej premlčacej doby, nemožno jej nárok ako premlčaný priznať. Krajský súd vychádzal zo zisteného skutkového stavu, podľa ktorého sa sťažovateľka dozvedela o tom, kto za škodu na jej zdraví zodpovedá, najneskôr z rozhodnutia Krajského dopravného inšpektorátu Policajného zboru Banská Bystrica z 10. júla 2013, ktoré bolo jej právnomu zástupcovi doručené 15. júla, a súčasne sa dozvedela o výške škody 11. septembra 2013, keď jej boli k dispozícii všetky poznatky potrebné na vyčíslenie škody vo finančnom vyjadrení. Premlčacia doba tak začala sťažovateľke plynúť 12. septembra 2013. Z predloženého lekárskeho posudku o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia sťažovateľky okresný súd podľa krajského súdu správne ustálil, že k ukončeniu liečenia sťažovateľky došlo k 11. septembru 2013. Dvojročná subjektívna premlčacia doba sťažovateľke uplynula 12. septembra 2015.

d) Sťažovateľka uvádza, že žalobu o náhradu škody na zdraví proti žalovanému [REDAKOVANÉ] uplatnila na okresnom súde 27. apríla 2016, v rámci objektívnej trojročnej premlčacej doby (škodová udalosť – dopravná nehoda nastala 27. apríla 2013) spolu s návrhom na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) CSP (z dôvodu prebiehajúceho trestného konania o riešení otázky, ktorú nie je oprávnený riešiť súd v civilnom konaní). Trestné konanie vedené proti sťažovateľke v postavení obžalovanej bolo právoplatne ukončené až potvrdením rozsudku okresného súdu č. k. 22 T 170/2015-806 z 19. apríla 2014 rozhodnutím krajského súdu č. k. 3 To 66/2016 zo 17. augusta 2016, ktorým bola sťažovateľka oslobodená z obžaloby pre prečin

ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mala dopustiť ňou zavinenou dopravnou nehodou a spôsobiť škodu na zdraví žalovanému. Sťažovateľka, proti ktorej bolo vedené trestné stíhanie, sama čelila v adhéznom konaní nároku [REDAKOVANÉ] na náhradu škody, nemala tak možnosť v adhéznom konaní uplatniť svoj nárok na náhradu škody voči škodcovi, ktorý v tom čase ešte nebol objektívne určený právoplatným rozhodnutím. Vedomosť sťažovateľky o osobe škodcu bola objektívne známa až dňom potvrdenia oslobodzujúceho rozhodnutia vyhláseného 17. augusta 2016 a vedomosť sťažovateľky o konkrétnej výške škody bola objektívne známa 22. marca 2016, keď bol vyhotovený lekársky posudok, ktorým bola stanovená výška škody na zdraví.

e) Podľa sťažovateľky nie je možné spájať začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie jej nároku iba s jej subjektívnymi nepreukázanými tvrdeniami a okolnosťami sťažovateľkou predkladanými na jej obranu v trestnom konaní. Krajský súd vzal pri svojom rozhodovaní nesprávne do úvahy subjektívne tvrdenia sťažovateľky namiesto preukázanej subjektívnej vedomosti sťažovateľky o právnej skutočnosti, ktorej vznik bol rozhodný pre začatie plynutia premlčacej doby. Subjektívna premlčacia doba nemohla totiž začať plynúť skôr, ako objektívne nastali všetky právne skutočnosti, ktoré sťažovateľke poskytli jednak vedomosť o osobe škodcu a súčasne o výške škody. Inak povedané, sťažovateľka by predsa nemohla v konaní o náhradu škody proti [REDAKOVANÉ] vôbec pokračovať, pokiaľ by bola v trestnom konaní uznaná za vinnú práve sťažovateľka – nebol by splnený prvý základný predpoklad pre uplatnenie nároku, t. j. porušenie právnej povinnosti na strane [REDAKOVANÉ], ktorá implicitne určuje za osobu škodcu práve žalovaného [REDAKOVANÉ]. Na základe uvedeného je sťažovateľka presvedčená, že je logicky vylúčené, aby začala subjektívna premlčacia doba plynúť skôr ako 17. augusta 2016.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

11. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého má sťažovateľ právo domáhať sa ochrany práv a slobôd pred ústavným súdom iba v prípade, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

12. Ústavný súd stabilne zastáva názor, že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti na ústavnom súde je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní (podobne I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, III. ÚS 124/2017, IV. ÚS 209/2020). Vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, totiž neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 180/2010).

13. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že súbežne s podanou ústavnou sťažnosťou podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu aj dovolanie. Ústavný súd toto tvrdenie sťažovateľky overil na okresnom súde a zistil, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu bolo sťažovateľkou podané dovolanie, ktoré je okresným súdom evidované 23. marca 2021. O podanom dovolaní bude oprávnený rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Možno teda uzavrieť, že právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje sťažovateľke účinný právny prostriedok ochrany jej základných práv a slobôd, ktorý sťažovateľka využila (t. j. podala dovolanie). Inak povedané, v tejto chvíli sa ústavná sťažnosť podaná ústavnému súdu javí byť predčasne podaná, keďže existuje iný orgán verejnej moci (najvyšší súd) oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľky.

14. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie ústavnej sťažnosti navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity vylučuje právomoc ústavného súdu na rozhodovanie vo veci v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

15. Ústavný súd uzatvára, že prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (porovnaj m. m. II. ÚS 1/08, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obťažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu.

16. Vzhľadom na prezentované závery sa ústavný súd podanou ústavnou sťažnosťou meritórne nezaoberal, keďže dospel k záveru o jej neprípustnosti, preto ju v zmysle zásady *ratio temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, keďže ich preskúmanie je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd ani nemohol vyhovieť jej návrhu na odklad vykonateľnosti, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu vyplýva (pozri § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu implicitne prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu (výroky II a V) nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2021

Peter Molnár
predseda senátu